

1888

Mánudaginn 25. nóvember 1991.

Nr. 322/1989. **Halla Grétarsdóttir**

(Jón Hjaltason hrl.)

gegn

Sveini Elfari Lárussyni,

Sigurði Sveinssyni og

Sjóvá-Almennum tryggingum hf.

(Haraldur Blöndal hrl.)

og gagnsök.

Bifreiðar. Miskabætur.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Guðrún Erlendsdóttir, Bjarni K. Bjarnason, Gunnar M. Guðmundsson, Haraldur Henrysson og Pétur Kr. Hafstein.

Aðaláfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 25. ágúst 1989 að fengnu áfrýjunarleyfi 22. sama mánaðar samkvæmt heimild í 2. mgr. 20. gr. laga nr. 75/1973 um Hæstarétt Íslands. Hún krefst þess, að stefndu verði in solidum dæmdir til að greiða sér 1.900.000 krónur eða aðra lægri fjárhæð eftir mati Hæstaréttar með 10% ársvöxtum frá 2. febrúar 1987 til 21. sama mánaðar, 11% ársvöxtum frá þeim degi til 14. apríl sama ár, en með hæstu innlánsvöxtum lánastofnana frá þeim degi til 26. maí 1988 og með hæstu dráttarvöxtum samkvæmt 10. gr., sbr. 15. gr. vaxtalaga nr. 25/1987 frá þeim degi til greiðsludags, þó þannig, að tímabilið 1. nóvember 1988 til 1. desember sama ár reiknast 27,2% ársvextir. Hún krefst þess, að vextir leggist við höfuðstól á 12 mánaða fresti, í fyrsta sinn 1. febrúar 1988. Þá krefst hún málskostnaðar fyrir Hæstarétti úr hendi stefndu in solidum, sem beri dráttarvexti samkvæmt III. kafla vaxtalaga frá 15. degi eftir dómsuppsögu til greiðsludags.

Gagnáfrýjendur skutu máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 5. september 1989. Þeir krefjast þess, að hinum áfrýjaða dómi verði hrundið og breytt á þá leið, að þeir verði aðeins dæmdir til að greiða hluta hinnar umstefndu fjárhæðar, en málskostnaður falli niður í héraði og fyrir Hæstarétti.

Bifreið gagnáfrýjanda Sigurðar Sveinssonar, R 15030, var á þeim

tíma, er slysið varð, tryggð lögboðinni ábyrgðartryggingu hjá Sjóvátryggingafélagi Íslands hf.

Í hinum áfrýjaða dómi er því lýst, að aðilar máls þessa sömdu um fjárhagslegt uppgjör vegna örorku aðaláfrýjanda. Gagnáfrýjendur undu því, að andlitslýti aðaláfrýjanda væru metin til varanlegrar örorku, og er örorkumatið ekki til álita í málinu að því leyti. Samkvæmt kröfugerð gagnáfrýjenda og málflutningi er ekki vefengt, að aðaláfrýjanda beri miskabætur til viðbótar þeim örorkubótum, sem um var samið, heldur er einungis deilt um fjárhæð þeirra.

Að þessu athuguðu ber að staðfesta hinn áfrýjaða dóm.

Rétt er, að gagnáfrýjendur greiði óskipt aðaláfrýjanda málskostnað fyrir Hæstarétti, sem þykir hæfilega ákveðinn 50.000 krónur.

D ó m s o r ð:

Hinn áfrýjaði dómur skal vera óraskaður.

Gagnáfrýjendur, Sveinn Elfar Lárusson, Sigurður Sveinsson og Sjóvá-Almennar tryggingar hf., greiði óskipt aðaláfrýjanda, Höllu Grétarsdóttur, 50.000 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 28. apríl 1989.

I.

Mál þetta, sem dómtekið var 25. apríl sl., er höfðað fyrir bæjarþinginu með stefnu, birtri 20. janúar 1989, af Höllu Grétarsdóttur, kt. 040369-4579, Kleppsvegi 20, Reykjavík, á hendur Sveini Elfari Lárussyni, kt. 210662-4569, Heimahaga 5, Selfossi, Sigurði Sveinssyni, kt. 160536-4709, Súluhólum 2, Reykjavík, og Sjóvátryggingafélagi Íslands hf., kt. 580269-1339, Suðurlandsbraut 4, Reykjavík. Vegna sameiningar stefnda Sjóvátryggingafélags Íslands hf. við Almennar tryggingar hf. í Sjóvá-Almennar tryggingar hf. hefur hið nýja félag tekið við aðild málsins vegna hins stefnda tryggingafélags.

Dómkröfur stefnanda eru þær, að stefndu verði in solidum gert að greiða stefnanda 1.900.000 kr. ásamt [nánar tilgreindum vöxtum auk málskostnaðar].

Dómkröfur stefndu eru þær, að stefndu verði aðeins gert að greiða

stefnanda hluta hinnar umstefndu fjárhæðar, en málskostnaður falli niður. Sættir voru reyndar árangurslaust.

II.

Málsatvik og málsástæður stefnanda.

Stefnandi kveður umstefnda kröfu vera miskabætur og bætur fyrir þjáningar, lýti og röskun á stöðu og högum og fyrir allt óbeint tjón, er stefnandi varð fyrir í umferðarslysi 1. febrúar 1987 á mótum Kringlumýrarbrautar og Suðurlandsbrautar í Reykjavík. Stefnandi hefði verið farþegi í framsæti bifreiðarinnar R-5056, og hefði henni verið ekið norður Kringlumýrarbraut og áfram á grænu ljósi yfir gatnamót við Suðurlandsbraut. Bifreiðinni R-15030 hefði verið ekið suður Kringlumýrarbraut að gatnamótum Suðurlandsbrautar, eins og hún ætlaði áfram suður eftir Kringlumýrarbrautinni, en bifreiðin beygði á gatnamótum austur Suðurlandsbraut í veg fyrir bifreiðina, sem stefnandi var farþegi í, svo að harður árekstur varð. Ökumaður bifreiðarinnar R-15030 hefði verið stefndi Sveinn Elfar Lárússon, en eigandi stefndi Sigurður Sveinsson. Stefnandi hefði slasast alvarlega. Hefði höfuð hennar rekist í framrúðu, og hefði hún verið mikið skorin á enni með 8 cm skurð frá vinstra efra augnaloki skálægt upp á við til hægri upp á mitt enni, sem náði gegnum vöðvalög, ásamt fleiri stórum skurðum á enni. Stefnandi hefði einnig haft talsvert hrufilsár á vinstri hendi og glerbrot í skurði við baugfingur. Stefnandi hefði verið fluttur á slyshadeild Borgarspítalans í sjúkrabifreið kl. 3.16 1.2. 1987, þar sem gert hefði verið að sárum hennar.

Stefnandi hefði leitað til Ólafs Einarssonar, lýtalæknis við Landspítala, 1. apríl 1987 til að fá lagfærð ör, er hún bar eftir slysið. Hefði hún þá verið með allljótt ör vinstra megin á enni og annað, sem náði niður í vinstri augabrún, svo að rof var í augabrúninni og bogadregin útlína hennar skaraðist, — að auki minni ör víðar á enninu og eitt lítið á höku. Hefði læknirinn ákveðið að bíða með aðgerð, er framkvæmd hefði verið 17. desember 1987. Hinn 26. apríl 1988 hefði verið fengin ljósmynd af andliti, sem sýni endanlegt útlit og árangur. Niðurstaða og álit læknisins sé svohljóðandi: „Sjúklingur mun hafa lent í bilslysi hinn 2. febrúar 1987 og fengið við það áverka víðsvegar á andlit. Einkanlega hlaut hún allslæm ör á mitt enni vinstra megin sem og í augabrúnina. Augabrúnin hefur verið lagfærð með skurðaðgerð. Meðfylgjandi ljósmyndir sýna glögglega endanlegt útlit og lýti af örunum.”

Stefnandi hefði farið í örorkumat til Jónasar Hallgrímssonar yfirlæknis 20.9. 1988, og skilaði læknirinn örorkumati, dags. 28.9. 1988. Örorka stefnanda vegna öranna á enni, augabrún og breyting á útliti vinstra auga

sé þar metin til varanlegrar örorku. Örorka hennar vegna slyssins sé því sem hér segir:

Frá slysinu í ½ mánuð 100%.

Síðan varanleg örorka 10%.

Örorkuútreikningur vegna framangreindrar örorku stefnanda hefði verið gerður af Jóni Erlingi Þorlákssyni, dags. 1. nóvember 1988, og hefði honum reiknast höfuðstólsverðmæti vinnutekjutaps nema á slysdegi:

Vegna tímabundinnar örorku	kr.	18.400
” varanlegrar ”	”	1.120.600
Samtals	kr.	1.139.000

Örorkutjón stefnanda hefði fengist uppgert hjá Sjóvátryggingafélagi Íslands hf. með samkomulagi 14. nóvember 1988 með vöxtum og kostnaði, 985.318 kr., en hins vegar hefði ekki náðst samkomulag um fjárhæð miskabóta og bætur fyrir lýti og allt óbeint tjón, og sé mál þetta því höfðað.

Lagarök stefnanda.

Stefnandi vísar til VI. kafla umferðarlaga nr. 40/1968 um fébótaábyrgð og vátryggingu, einkum 1. mgr. 67. gr., 1. mgr. og 2. mgr. 69. gr. og 1. og 2. mgr. 74. gr. Enn fremur vísar stefnandi til almennu skaðabótareglunnar og til 264. gr. alm. hgl. nr. 19/1940. Þá vísar stefnandi til laga um vátryggingu nr. 20/1954.

Málsástæður stefndu.

Stefndu kveða ekki ágreining um bótaskyldu, heldur einungis um fjárhæð miskabóta. Þegar sé búið að greiða útlagðan kostnað, 35.040 kr., sbr. dskj. nr. 27, en skv. dskj. nr. 28 sjáist, að þessi fjárhæð sé hluti bótagreiðslunnar á dskj. nr. 29.

Kröfu um „miskabætur og bætur fyrir þjáningar, lýti og röskun á stöðu og högum og fyrir allt óbeint tjón” er mótmælt sem allt of hárrí og í engu samræmi við íslenskar dómvenjur. Stefndu leggja áherslu á, að læknar meti miska ætíð sem hluta þeirrar örorku, sem þeir meti. Sé sérstök ástæða til þess að vekja athygli á orðum Jónasar Hallgrímssonar læknis á dskj. nr. 21, en þar segi í niðurstöðum hans, en (sic) þar meti hann stefnanda til varanlegrar örorku vegna „öranna á enni, augabrún og breyting (sic) á útliti vinstra auga”. Sé ljóst, að hlutur miska sé stór og hafi því verið bættur. Sé vísað til ritgerðar Páls Sigurðssonar, þáverandi tryggingayfirlæknis, um örorkumat í Tímariti lögfræðinga árið 1972, bls. 37-50.

Um fjárhæð miskabóta vísa stefndu til Hrd. 1985, bls. 655.

Stefndu mótmæla vaxtakröfu, bæði vaxtafæti, útreikningsaðferð og upphafstíma. Við ákvörðun vaxta af miskabótakröfu virðist eðlilegt að

reikna vexti eins og um fjárhagstjón sé að ræða, ef miskinn er reiknaður á verðlagi slysdags. Sé miski hins vegar reiknaður á verðlagi við uppsögu dóms, sem virðist á margan hátt eðlilegra, þar sem meta verði miskann af mörgu, er gerist eftir slysdag, m.a. áhrifum slyss á hugarfar hins slasaða, hvernig meiðslin voru, hvort lækniðgerðir og sjúkdómslega hafi verið sársaukafullar og hvort hinn slasaði beri lýti eftir, þá ætti ekki að dæma vexti nema frá lokum aðfararfrests eða uppsögu dóms, en ella ekki nema grunnvexti, þar sem höfuðstóllinn hafi notið fullrar verðtryggingar.

Þá halda stefndu því fram, að það sé gegn dómvenju að dæma dráttarvexti af skaðabótakröfum nema í fyrsta lagi eftir, að dómur er genginn.

III.

Niðurstaða.

Í máli þessu er eingöngu deilt um fjárhæð miskabóta vegna slyss þess, er stefnandi varð fyrir. Enginn ágreiningur er um bótaskyldu.

Þegar fyrir lá, hverjir varanlegir áverkar stefnanda myndu verða eftir slysið, var stefnandi metinn 10% varanlegur öryrki vegna öranna, sem hún hlaut í andliti. Samkvæmt niðurstöðu örorkumatsins virðist mega fallast á það með lögmanni stefndu, að örorkan sé að verulegu leyti byggð á miska þeim, sem stefnandi varð fyrir, en bendi ekki til þess, að aflahæfi stefnanda hafi skerst vegna þeirra. Af hálfu stefndu er þess krafist, að miskabætur verði lækkaðar, m.a. með tilliti til þessa. Því hefur verið andmælt af hálfu stefnanda.

Aðilar sömdu um uppgjör utan réttar samkvæmt örorkutjónsútreikningi, sem reistur var á framangreindu örorkumati. Var í því uppgjóri tekið tillit til skattfrelsis bótanna, og fór uppgjórið fram eins og um bætur vegna fjárhagslegs tjóns hefði verið að ræða. Á skaðabótakvittun, sem lögð hefur verið fram í málinu og rituð er á eyðublað frá Sjóvátryggingafélagi Íslands hf., er svohljóðandi áritun: „Greitt vegna tímabundinnar og varanlegrar örorku, vaxta, innheimtulauna og kostnaðar vegna málsins. Eftir er að greiða skaðabætur vegna miska.” Kvittunin er undirrituð af lögmanni stefnanda vegna stefnanda, og á hana er síðan ritað: „Samþ. O.B.”. Samkvæmt kvittun þessari virðist ljóst, að aðilar voru eingöngu að semja um fjárhagslegt tjón stefnanda, og voru miskabætur undanskildar. Þrátt fyrir þær ályktanir, sem draga má af örorkumatinu um áhrif miska á þá niðurstöðu, verður að líta svo á, að aðilum hafi verið frjálst að semja sem þeir gerðu, og er ekki á það fallist, að stefndu geti nú krafist þess, að einhver óviss hluti þessarar fjárhæðar verði metinn til miska. Þá ber og að líta til þess, að stefndu krefjast ekki sýknu, þótt miski kynni að vera fullbættur að mati dómara með ofangreindri fjárhæð. Er ekki ljóst, við hvað beri að miða slíkan umframmiska. Af þessum sökum þykir verða að

lita fram hjá framangreindum örorkubótum og meta miskann án tillits til þess, hverjar bætur stefnandi er búinn að fá vegna meints fjárhagslegs tjóns.

Með tilliti til áverka stefnanda og varanlegra afleiðinga þeirra svo og með vísan til sjúkrasögu hennar eftir slysið þykja hæfilegar miskabætur henni til handa ákveðnar 240.000 kr., og hefur þá verið tekið tillit til þess, að vextir leggjast á bæturnar frá slysdegi, en vextir ákvarðast eins og greinir í dómsorði.

Eftir þessum úrslitum ber að dæma stefndu in solidum til að greiða stefnanda 74.000 kr. í málskostnað, og er þar með talinn söluskattur. Ber málskostnaður vexti eins og greinir í dómsorði.

Sigríður Ólafsdóttir borgardómari kvað upp dóminn.

D ó m s o r ð:

Stefndu, Sveinn Elfar Lárusson, Heimahaga 5, Selfossi, Sigurður Sveinsson, Súluhólum 2, Reykjavík, og Sjóvá-Almennar tryggingar hf. greiði in solidum stefnanda, Höllu Grétarsdóttur, Kleppsvegi 20, Reykjavík, 240.000 kr. ásamt 10% ársvöxtum frá 2. febrúar 1987 til 21. febrúar s.á., með 11% ársvöxtum frá þeim degi til 14. apríl s.á., með hæstu innlánsvöxtum lánastofnana frá þeim degi til 26. maí 1988, en með hæstu dráttarvöxtum samkvæmt 10. gr., sbr. 15. gr. l. nr. 25/1987, frá þeim degi til greiðsludags, þó þannig, að tímabilið 1. nóvember 1988 til 1. desember s.á. dæmast 27,2% ársvextir. Leggjast vextir á höfuðstól á 12 mánaða fresti, í fyrsta sinn 1. febrúar 1988. Þá greiði stefndu stefnanda 74.000 kr. í málskostnað, og ber hann dráttarvexti samkvæmt III. kafla l. nr. 25/1987 frá 15. degi eftir dómsuppsögu til greiðsludags.

Dóminum ber að fullnægja innan 15 daga frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.